



ที่ สร ๐๒๐๓/ว ๕๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง การระบุคุณลักษณะเฉพาะของสิ่งของหรือยี่ห้อสิ่งของ

เรียน เวียงกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือที่ สร ๐๒๐๓/ว ๑๕๗ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกที่ สร ๑๐๐๑/๒๒๓ ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐

ตามที่ได้ยื่นยันมตคณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยในหลักการเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจ้างและการพัสดุของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ตามที่กระทรวงการคลังเสนอรวม ๓ ประการ ความแจ้งอยู่แล้วนั้น

บัดนี้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาทบทวนมติเกี่ยวกับการซื้อสิ่งของโดยการระบุคุณลักษณะหรือยี่ห้อ ตามนัยข้อเสนอของกระทรวงการคลังข้อ ๑ ตามหนังสือที่ สร ๐๒๐๓/ว ๑๕๗ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๙ เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องชัดเจน สำหรับการกำหนดรายการก่อสร้างในการจ้างหรือการซื้อสิ่งของโดยทั่วไป รายละเอียดปรากฏตามสำเนาบันทึกที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๐ ลงมติรับทราบ และให้ถือปฏิบัติต่อไปได้ตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

จึงเรียนยันมตมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง/สูง
ปลั่ง มีจุล
(นายปลั่ง มีจุล)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๒๕๑๐๐๐๗



ที่ สร ๑๐๐๑/๒๒๓

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง การระบุคุณลักษณะเฉพาะของสิ่งของหรือยี่ห้อสิ่งของ

เรียน ท่านรองนายกรัฐมนตรี (นายอัมพร จันทรวจิตร)

ตามที่กระทรวงสาธารณสุขได้เสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเสนอว่า ตามมติคณะรัฐมนตรี
แจ้งตาม สร ๐๒๐๓/ว ๑๕๗ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๙ ซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ ตามข้อกำหนดของกระทรวงการ
คลัง ข้อ ๑ มิให้กำหนดรายละเอียดของงาน หรือลักษณะเฉพาะ (Specifications) ของสิ่งของที่จะซื้อให้ใกล้เคียงกับ
ยี่ห้อหนึ่งยี่ห้อใดโดยเฉพาะนั้น เป็นปัญหาในการปฏิบัติที่จะนำวัสดุมาใช้ในการก่อสร้าง เพราะวัสดุก่อสร้างที่ใช้อยู่ใน
ประเทศขณะนี้ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ยังมิได้กำหนดมาตรฐานไว้อีกเป็นจำนวนมาก
โดยเฉพาะวัสดุด้านสถาปัตยกรรม เช่น สี, กระจก, ยาง วัสดุฝ้าเพดานทุกชนิด, ดวงโคม และอุปกรณ์ประกอบ ฯลฯ
กว่ากระทรวงอุตสาหกรรมจะกำหนดขึ้นได้ครบก็ต้องใช้เวลาเป็นปี ส่วนการห้ามมิให้กำหนดลักษณะเฉพาะของสิ่งของให้
ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง และให้กำหนดรายละเอียดของสิ่งของในสาระสำคัญเท่านั้น ก็พบว่าจะเป็นปัญหาในการ
ตรวจรับสิ่งของเป็นอย่างมาก และไม่ทำให้บังเกิดผลดีแก่ราชการกลับจะเป็นการเสียเปรียบผู้รับจ้างตลอดเวลา ตัวอย่าง
เช่น การกำหนดสีในการทาอาคารจะกำหนดได้เพียงแต่ว่า สีพลาสติกหรือสีน้ำมันชนิดทาภายนอกหรือทาภายใน ที่ผลิต
ภายในประเทศหรือต่างประเทศเท่านั้น การกำหนดกว้าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้ ผู้รับจ้างจะนำของที่มีราคาต่ำสุดและคุณภาพ
ต่ำสุดมาใช้กับอาคาร โดยที่หน่วยราชการจะไม่สามารถควบคุมได้ เพราะได้นำของมาใช้ตามข้อกำหนดแล้ว แต่ถ้าระบุ
ยี่ห้อของซึ่งแยกคุณภาพออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยใช้ราคาเป็นหลักแล้ว ก็จะสามารถเลือกของที่มีคุณภาพที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน
มาใช้ได้แต่เนื่องจากการระบุยี่ห้อสิ่งของเป็นการขัดต่อมติคณะรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขจึงเห็นควรให้ระบุงราคาส่งของ
เป็นเกณฑ์เพื่อผู้รับจ้างจะได้เสนอราคาได้ถูกต้องและทราบว่าจะจะนำมาใช้นั้น อยู่ในเกณฑ์คุณภาพใด และในทาง
ปฏิบัติควรให้คณะกรรมการตรวจการจ้างเป็นพิจารณาคัดเลือกสิ่งของต่าง ๆ ในเกณฑ์ราคาที่กำหนดไว้ แต่ทั้งนี้อาจจะเป็น
ปัญหาถ้าปรากฏว่าสิ่งของได้ขึ้นราคาไปมาก กระทรวงสาธารณสุขจึงเสนอขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว
และคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๒๐ แล้วมติมอบให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรับไปเชิญผู้
เกี่ยวข้องมาพิจารณาเรื่องนี้ และให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาในวันพุธ ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๒๐ อีกครั้งหนึ่งนั้น

กระผมได้เชิญผู้แทนกรมโยธาธิการ สำนักงบประมาณ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและ
คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ้างและการพัสดุพิจารณาร่วมกันแล้วมีความ
เห็นขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาทบทวนมติคณะรัฐมนตรี ในส่วนที่เกี่ยวกับการห้ามระบุยี่ห้อ และการห้ามมิให้
กำหนดลักษณะเฉพาะของสิ่งของที่จะซื้อให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่งหรือของผู้ขายรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ ดังต่อไปนี้

หลักการซึ่งเป็นมติคณะรัฐมนตรีแจ้งตามหนังสือเวียนของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่

สร ๐๕๐๓/ว ๘๗ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๐๗ ซึ่งกำหนดว่า รายการวัสดุก่อสร้างห้ามระบุยี่ห้อเป็นการเจาะจงตายตัว แต่
ให้ใช้วัสดุอื่นที่มีคุณภาพเทียบเท่าได้นั้น คงยังถือปฏิบัติอยู่ และไม่ขัดหรือขัดแย้งกับหลักการที่กระทรวงการคลังเสนอคณะ
รัฐมนตรีแจ้งตามหนังสือเวียนสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่สร ๐๒๐๓/ว ๑๕๗ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๙ ซึ่งกำหนด
ไว้ในข้อ ๑ ว่า การจ้างหรือซื้อทรัพย์สิน ให้กำหนดรายละเอียดของงานหรือลักษณะเฉพาะของสิ่งของในสาระสำคัญ
และห้ามมิให้กำหนดลักษณะเฉพาะของสิ่งของที่จะซื้อให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือของผู้ขายรายใดรายหนึ่งโดย
เฉพาะ กล่าวคือ การห้ามระบุชนิดยี่ห้อเป็นการเจาะจงตายตัวหรือการห้ามกำหนดลักษณะเฉพาะของสิ่งของที่จะซื้อให้
ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่งหรือของผู้ขายรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะนั้น สาระสำคัญก็เพื่อให้ทางราชการได้

มีโอกาสเลือกสิ่งของตามที่ต้องการ และได้ประโยชน์ภายในวงเงินงบประมาณ ที่มีอยู่มากที่สุด ซึ่งในขณะเดียวกันก็เพื่อเปิดโอกาสให้เป็นธรรมแก่ผู้ที่เข้าแข่งขันเสนอราคากับทางราชการด้วย

เมื่อเกิดข้อขัดข้องหรือปัญหาตามความเข้าใจของกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าว จึงเห็นควรขอความเข้าใจ และกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องชัดเจนเสียใหม่สำหรับการกำหนดรายการก่อสร้างในการจ้าง ดังนี้

๑. กรณีที่มีมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือกระทรวงอุตสาหกรรมรับรองแล้ว หรือมีมาตรฐานที่ส่วนราชการอื่น เช่น สำนักงบประมาณได้กำหนดไว้ ก็ให้ระบุตามมาตรฐานนั้นได้ตามความจำเป็น

๒. กรณีที่สิ่งของยังไม่ได้กำหนดมาตรฐานดังกล่าวตามข้อ ๑ แต่ส่วนราชการมีความ จำเป็นต้องใช้สิ่งของซึ่งเห็นว่ามีคุณภาพดี เป็นที่นิยมใช้กันในขณะนั้น และมีความจำเป็นต้องระบุชื่อยี่ห้อสิ่งของ ก็ให้ระบุชื่อยี่ห้อ สิ่งของนั้นๆได้แต่ ต้องให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถระบุได้ และให้ถือเป็นหลักการว่าสิ่งของที่มีคุณภาพเทียบเท่ากับยี่ห้อที่ระบุก็ให้ใช้ได้ด้วย ทั้งนี้ การระบุยี่ห้อดังกล่าวให้พยายามสนับสนุนผลิตภัณฑ์หรือกิจการของคนไทยตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ้างฯ ข้อ ๒ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ ๓

ในกรณีที่ผู้เสนอขอใช้สิ่งของที่มีคุณภาพดีกว่าหรือเทียบเท่ากับสิ่งของตามที่ส่วนราชการระบุชื่อยี่ห้อไว้ก็ให้ผู้เสนอพิสูจน์ให้เห็นที่เชื่อถือและยอมรับของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่า ๓ คน ซึ่งส่วนราชการแต่งตั้งขึ้นจากชำนาญการหรือผู้แทนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ถ้าคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิยอมรับรับรองสิ่งของนั้นแล้วก็ให้ส่วนราชการยอมรับว่าเป็นสิ่งของเทียบเท่าได้ ความเห็นของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ถือเป็นที่สุดเฉพาะคราวนั้น

ส่วนการซื้อสิ่งของโดยทั่วไปนั้น กระผมเห็นควรให้คงถือปฏิบัติต่อไปตามมติคณะรัฐมนตรีเดิมตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๔๐๓/ว ๙๓ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๒ และที่สร ๐๒๐๓/ว ๑๕๗ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๑๙ ซึ่งห้ามมิให้กำหนดลักษณะเฉพาะของสิ่งของที่จะซื้อให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่งหรือของผู้ขายรายใดรายหนึ่งและห้ามระบุยี่ห้อสิ่งของที่ต้องการจะซื้อทุกชนิดเว้นแต่ที่มีข้อยกเว้นไว้ เช่น ยารักษาโรค เครื่องอะไหล่ เป็นต้น ซึ่งกำหนดให้ระบุยี่ห้อได้ ทั้งนี้ เนื่องจากการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ยังไม่เป็นปัญหาที่ควรพิจารณาแก้ไขในคราวนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและมีบัญชา

พลโท บุญเรือน บัวคุณ
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๙ มีนาคม ๒๕๒๐